

Секція 2. Інноваційні рішення та процеси у сферах й галузях економіки

РОЛЬ ЛІДЕРСТВА В СТРАТЕГІЧНОМУ УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

БАРАБАЛАТ Ауріка, здобувачка вищої освіти

спеціальність 073 Менеджмент

Миколаївський національний аграрний університет

Анотація: Дослідження присвячене ролі лідерства в системі стратегічного управління підприємством. Лідерство має значний вплив на процес стратегічного управління через визначення місії, бачення організації та сприяє розробленню плану дій для реалізації організацією ефективних стратегій для досягнення цілей. Метою цієї роботи є з'ясування ролі лідерства у формуванні та реалізації стратегії шляхом огляду літератури.

Ключові слова: стратегічне управління, лідерство, стратегічне лідерство, управління, ефективність, стратегічне планування

Незалежно від часу та посади, лідери можуть зробити значний внесок у функціонування компанії. Лідерство, що базується на ефективних стратегіях, може стати фундаментальною основою для плідного застосування процесу стратегічного управління. Лідери, які дотримуються стратегій, здатні прискорити розвиток стратегічних заходів на підприємстві і визначають способи їх реалізації. Ці дії є запорукою досягнення високих результатів стратегічної конкурентоспроможності. Лідери повністю усвідомлюють необхідність стратегічного планування майбутнього своїх організацій і беруть участь в ефективній реалізації цих добре спланованих заходів.

У стратегічному менеджменті лідер виконує різні ролі. По-перше, він створює середовище для змін. По-друге, він формує команду, відбираючи ключових гравців на підприємстві. На третьому етапі він формулює бачення і стратегію за допомогою процесу візіонерства, який прояснює стратегію для розуміння кожного працівника. Також лідер відповідальний за створення системи оцінки, яка оцінює стратегію на кожному етапі роботи в підприємстві. І в решті решт, лідер допомагає модифікувати корпоративну культуру, що сприяє успішному та ефективному стратегічному управлінню.

Якість лідерства відіграє ключову роль у формуванні та реалізації стратегій на підприємстві. Вона працює як зв'язок, що поєднує серце інституції з її тілом. Дотримання лідером своїх обіцянок сприяє успіху підприємства, а цей

успіх є результатом прийняття ефективних рішень щодо формування стратегії та її реалізації. Якщо стратегії не реалізуються досконало, навіть найкраща з них втрачає своє значення. Лідери дають вказівки щодо курсу діяльності та шляхів її досягнення. В широкому сенсі, лідер, пов'язаний з підприємством, несе відповідальність за формування бачення, і він, використовуючи стратегії, обмірковує, розробляє план і контролює функціонування підприємства. Більше того, лідер прагне пристосувати свою організацію до потреб обставин. Ключова мета - поширювати енергію, що стимулює діяльність, і піднімати моральний дух та настрої працівників [1].

Взаємовідносини з стейкхолдерами, забезпечення безперервного та навчання команди, щоб спрямовувати підлеглих на ефективне виконання організаційних завдань - основне завдання лідера. Можна сказати, що стратегічне лідерство - це процес, який перетворює підприємство на успішну організовану систему за допомогою правильних стратегій. Відповідальність лідера полягає в тому, щоб мотивувати і надихати працівників на підприємстві до спільної роботи, задля втілення стратегічних цілей в реальність. Здебільшого на підприємствах високоефективні лідери виконують спільні завдання в процесі розробки та реалізації стратегії. Вони розробляють стратегічне бачення та місію, визначають цілі та завдання, розробляють стратегічний план, реалізують його, а потім оцінюють результати.

Процес формування стратегії починається, коли лідер намагається змінити мислення людей. Кожен повинен чітко розуміти необхідність змін і намагатися проявляти гнучкість у поведінці для належного стратегічного планування. Лідери повинні застосовувати реалістичний підхід для виявлення стратегічних прогалин, щоб можна було сформулювати належний план дій. За словами Софокла, «не наказуй того, чого не можеш виконати», а отже, лідери повинні спрямовувати команду на реалістичні зміни. Це можливо лише шляхом створення такої культури, яка інтегрує стратегічну та операційну діяльність. Після розвитку такої культури весь процес формування та реалізації стратегії стає набагато простішим.

Визначення стратегічного лідерства означає «здатність лідера передбачати, уявляти та зберігати гнучкість, а також надавати іншим можливість створювати стратегічні зміни за необхідності» [2]. Стратегічне лідерство має багато аспектів, воно охоплює управління опосередковано через інших і допомагає підприємствам пристосовуватися до мінливого світу, який, як і раніше, суттєво змінюється з плином часу в сучасній глобальній бізнес-матриці. Стратегічне лідерство вимагає здатності інтегрувати та включати як внутрішнє, так і зовнішнє бізнес-середовище підприємства. Воно також відповідає за управління та охоплення критично важливих інформаційних процесів. Існує багато впізнаваних дій, які визначають стратегічне лідерство, що може позитивно вплинути на ефективне впровадження стратегії, а саме:

- Визначення стратегічного напрямку
- Встановлення збалансованого організаційного контролю
- Ефективне управління портфелем ресурсів організації
- Підтримка ефективної організаційної культури
- Наголос на етичних практиках організаційного контролю

Лідерство – це сукупність поведінкових моделей, які спонукають людей формулювати організаційні цілі, а потім мотивують їх спільно докладати зусиль для досягнення цілей підприємства. В основному лідер відіграє важливу роль у прийнятті рішень, що забезпечують ефективність та успіх підприємства. Лідер повинен підтримувати підлеглих, щоб направляти їх. Він повинен ставитися до всіх однаково, без будь-якої дискримінації. Він повинен цінувати участь кожного. Лідер несе відповідальність за побудову міцних відносин у всьому підприємстві як у вертикальному, так і в горизонтальному напрямку. Лідер повинен залучати всіх до процесу стратегічного управління, оскільки це позитивно впливає на загальну ефективність. Саме відданість лідера допомагає досягти стратегічного бачення. Найголовніше, що цілі лідера повинні бути інтегровані зі стратегічними цілями та завданнями підприємства. І для цього повноваження лідера повинні використовуватися точно, чесно та лояльно. Лідер повинен мати чітке уявлення про необхідність змін та можливості організації [3].

Отже, лідерство означає прийняття на себе відповідальності. Відповідальні лідери забезпечують ефективність процесів, пов'язаних з управлінням. Воно створює основу для продуманого стратегічного плану і, пропонуючи бачення, направляє підприємство на формування стратегії. При спробі сформулювати стратегічний процес, воно намагається привести організацію у відповідність з необхідними змінами матриці. Найважливіша діяльність лідерства пов'язана з узгодженням його бачення з цілями та завданнями підприємства, що призводить до конкурентоспроможності організації в ефективному динамічному середовищі; з іншого боку, він може навчати та заохочувати працівників до досягнення мети та бачення. Таким чином, можна сказати, що лідерство є ядром організації і повинно відігравати ключову роль, подібну до ролі крові та мозку; в результаті цього можна гарантувати та розділити результати успіху.

Література:

1. Голота О., Титковський О. Роль стратегічного лідерства у розвитку стратегії кадрової політики // *Social Development & Security*. – 2023. – Т. 13. – С. 41–53. – DOI: 10.33445/sds.2023.13.2.5.
2. Sami Q., Khalid. Exploring the leadership terrain // *Journal of Economics and Behavioral Studies*. – 2011. – Vol. 3, No. 3. – P. 185–189.
3. Ireland R. D., Hitt M. A., Hoskisson R. E. *The Management of Strategy: Concepts & Cases*. – Evans Publishing Group, 2008.

Abstract: *The research is devoted to the role of leadership in the system of strategic management of an enterprise. Leadership has a significant impact on the strategic management process by defining the mission and vision of the organisation and facilitates the development of an action plan for the organisation to implement effective strategies to achieve its goals. The purpose of this paper is to clarify the role of leadership in the formation and implementation of strategies by reviewing the existing literature.*

Keywords: *strategic management, leadership, strategic leadership, management, efficiency, strategic planning*

***Науковий керівник – ШАРАТА Наталія,
д-ка пед. наук, професорка кафедри українознавства та суспільних наук,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв***